

ĆWICZENIE

Pakiet Platinum a Księga Koheleta

Ćwiczenie można przeprowadzić na zakończenie omawiania fragmentów Księgi Koheleta (Biblia, Stary Testament), ale nadaje się też na godzinę wychowawczą. Tekst biblijny, w którym jest podkreślana ulotność i bezwartościowość dóbr materialnych, zostaje tu skonfrontowany z piosenką Taco Hemingwaya ironicznie opisującą wzorzec współczesnego konsumenta. Zajęcia skłaniają do refleksji nad odpowiedzialną produkcją i konsumpcją na różnych poziomach – nie tylko indywidualnym, ale także systemowym.

OPRACOWANIE: Jadwiga Jarosz

CZAS TRWANIA: 35 minut

POZIOM NAUCZANIA: język polski – klasa I szkoły ponadpodstawowej, godzina wychowawcza – klasy VII–VIII szkoły podstawowej, klasy I–V szkoły ponadpodstawowej

PRZEDMIOT: język polski, godzina wychowawcza

Cele zajęć:

- przeprowadzenie interpretacji fragmentów Księgi Koheleta oraz tekstu piosenki Taco Hemingwaya *Pakiet Platinum*
- wywołanie refleksji na temat odpowiedzialnej produkcji i konsumpcji

Kryteria sukcesu:

- wiesz, czym jest motyw vanitas w sztuce
- potrafisz wyjaśnić znaczenie sentencji „Marność nad marnościami i wszystko marność”
- rozumiesz, na czym współcześnie polega odpowiedzialna produkcja i konsumpcja

Kluczowe zagadnienia: produkcja i konsumpcja, zasoby naturalne

Formy i metody pracy: rozmowa, praca w grupach, latające plakaty

Środki dydaktyczne potrzebne do przeprowadzenia zajęć: głośniki, papier do flipchartu z zapisanymi pytaniami, markery

Związek z podstawą programową: język polski: I.1.5, 7, 15; I.2.2, III.1.1, III.2.1

PRZEBIEG ZAJĘĆ

1. Zaprosz uczniów i uczennice do wspólnego wysłuchania w klasie utworu Taco Hemingwaya *Pakiet Platinum*, www.bit.ly/PakietPlatinum (4.11 min).
2. Zastanówcie się, co ma wspólnego tekst piosenki z Księgą Koheleta.

W Księdze Koheleta czytamy, że dobra materialne, które człowiek gromadzi za życia, są „marnością”, przemijają („Vanitas vanitatum, et omnia vanitas” – „Marność nad marnościami i wszystko marność”). Taco Hemingway w swojej piosence ironicznie charakteryzuje idealnego konsumenta/konsumentkę lat 20. XXI wieku. Poproś młodzież o wymienienie cech bohatera piosenki. Zachęć uczniów i uczennice do podzielenia się swoimi refleksjami odnośnie do skali współczesnej konsumpcji. Zwróć uwagę, że Taco Hemingway w przewrotny sposób zwraca uwagę, że współczesny człowiek bezrefleksyjnie dąży do tego, aby mieć jak najwięcej rzeczy, wkłada dużo wysiłku, aby nadążyć za modą, ciągle się chwali kolejnymi inwestycjami w swój wygląd, ulega reklamie. To stoi w sprzeczności z mądrością przekazu Księgi Koheleta, a także z zaleceniami współczesnych naukowców i naukowców dotyczącymi m.in. potrzeby ograniczenia produkcji plastiku i zagrożeniami związanymi z fast fashion.

3. Podziel klasę na cztery grupy. Każdej daj markery oraz papier flipchart z innym pytaniem:

- Jakie działania może wdrożyć w życie każdy i każda z nas, by ograniczyć konsumpcję?
- Jakie systemowe zmiany – w szkole, w gminie, w kraju i na świecie – ograniczyłyby konsumpcję i ułatwiły ludziom prowadzenie zrównoważonego stylu życia?
- Jak zachęcać młodych ludzi do ograniczania konsumpcji?
- Jak wzmacniać swoje krytyczne myślenie i nie wpadać w pułapki konsumpcjonizmu?

W pierwszej fazie ćwiczenia grupy mają 5 minut, by zapisać odpowiedzi na zadane pytanie. Następnie daj klasie wyraźny znak, że ta część ćwiczenia dobiegła końca, i poproś, by grupy przekazały swój plakat grupie sąsiedniej (zgodnie z ruchem wskazówek zegara). Teraz grupy zapoznają się z nowym pytaniem i odpowiedziami, które są zapisane na arkuszu. Mogą komentować zawarte tam pomysły, np. znakiem +, a także dopisywać swoje propozycje rozwiązań. Po 3 minutach poproś, aby grupy przekazały plakaty dalej. Tę sekwencję powtórzcie jeszcze raz, a na zakończenie niech plakaty wrócą do pierwotnych grup. Każda grupa przedstawia zapisane na plakacie pomysły.

Podziękuj za pracę i skomentuj ćwiczenie – powiedz, że jeżeli chcemy żyć w zrównoważonym świecie, ważna jest nie tylko odpowiedzialność pojedynczych osób, ale również zmiany systemowe na poziomie prawodawstwa, polityki krajowej i międzynarodowej oraz w największych firmach i korporacjach. Zmieniamy więc nasze nawyki konsumenckie, dokonujemy rozsądnych wyborów i ograniczamy zakupy nie tylko po to, aby minimalizować nasz ślad węglowy, ale także żeby wysłać dużym koncernom wiadomość: zależy nam na planecie i nie będziemy korzystać z waszych usług i produktów, dopóki wam też nie zacznie zależeć i się nie zmienicie.

Na podstawie: *Playbook: Wzywamy marki, instytucje i korporacje #Dotablicy*, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2022, <https://globalna.ceo.org.pl/material/playbook-wzywamy-marki-instytucje-i-korporacje-dotablicy>.

4. Wytłumacz młodzieży, że łaciński termin *vanitas* jest używany w kulturze do nazywania motywu przemijania. Kohelet zwraca uwagę, że bogactwo, władza, sława przemijają. Szczęście daje umiejętność doceniania tego, co się ma, a nie ciągłe pożądanie kolejnych rzeczy („Lepsze jest to, na co oczy patrzą, niż niezaspokojone pragnienie” Koh 6,9).

Poproś, aby każda grupa stworzyła hasło, które będzie inspiracją do większego doceniania w życiu dóbr niematerialnych.

 ŹRÓDŁO:

- *Playbook: Wzywamy marki, instytucje i korporacje #Dotablicy*, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2022, <https://globalna.ceo.org.pl/material/playbook-wzywamy-marki-instytucje-i-korporacje-dotablicy>.

 POLECANE MATERIAŁY:

- Dominika Cieślar, *Zasada 6r w praktyce, czyli praktyczny poradnik jak konsumować odpowiedzialnie*, Fundacja Kupuj Odpowiedzialnie, 2020, https://ekonsument.pl/a67196_zasada_6r_w_praktyce.html.

Materiał powstał w ramach projektu współfinansowanego ze środków Deutsche Bundesstiftung Umwelt (DBU) oraz w ramach polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

Materiał wyraża wyłącznie poglądy autorów i autorek i nie może być utożsamiany z oficjalnym stanowiskiem Deutsche Bundesstiftung Umwelt i Ministerstwa Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej.

Wydawca: Fundacja Centrum Edukacji Obywatelskiej

Rok publikacji: 2025